gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 30-03-21
Agendapunt:
Kenmerk: ADV/21 - 15291
Zaaknr: Z31164
Datum voorstel: 22-02-21
Portefeuillehouder: Wethouder mr. A. Mussche
Informant: dhr. Albert-Jan Veening

Onderwerp: Communicatie en participatieplan Transitie Visie Warmte en kennis nemen van de technische analyse

---

Voorstel

1. het kennisnemen van de stand van zaken van de Transitie Visie Warmte;
2. het vaststellen van het bijgevoegde Communicatie- en Participatieplan;

Inleiding

De gemeente Staphorst wil in 2050 energieneutraal zijn. Dit is vastgesteld in de omgevingsvisie. Om daar te komen, heeft de raad op 12 mei 2020 een tussenstap vastgesteld. Deze tussenstap is dat in 2030, minimaal 49% van de vraag naar energie, uit hernieuwbare bronnen komt. Energiebesparing maakt daar een belangrijk onderdeel van uit. Immers: hoe minder energie we nodig hebben, des te minder er opgewekt hoeft te worden. De energie die we nog wel moeten opwekken, is grofweg onder te verdelen in drie categorieën: hernieuwbare elektriciteit, energie voor het verwarmen van gebouwen, en energie voor industrie en mobiliteit.

De opwek van hernieuwbare elektriciteit maakt onderdeel uit van de Regionale Energie Strategie (RES) en ons lokale proces om te komen tot een uitnodigingskader grootschalige energie opwekking. Voor de energiebehoefte van de procesindustrie geldt dat op bedrijfsniveau (bij hele grote bedrijven) en op landelijk niveau plannen gemaakt worden om gebruik te maken van alternatieve energiebronnen. Groene waterstof gaat hierbij waarschijnlijk een grote rol spelen. Ten aanzien van mobiliteit wordt vooralsnog ingezet op elektrificatie. Staphorst werkt op dat punt mee in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL).

Dit voorstel gaat over het verwarmen van gebouwen. In het Nederlandse klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten uiterlijk in 2021 een plan opstellen waarin zij per wijk inzicht geven in welke alternatieven voor aardgas het meest geschikt zijn. Ook wordt een tijdspad geschetst over welke wijken wanneer van het aardgas af gaan. Dit plan noemen we een Transitie Visie Warmte.

Op 9 juni 2020 heeft de raad ingestemd met de startnotitie over de Transitie Visie Warmte 1.0. In deze startnotitie is afgesproken dat we eerst een technische analyse uitvoeren. Zodra deze technische analyse gereed is, stellen we een participatieplan op dat moet worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Er is bewust en expliciet voor deze volgorde gekozen. Reden daarvoor is dat we niet op voorhand konden weten welke informatie er uit de technische analyse zou komen. Stel bijvoorbeeld dat hier uit

zou blijken dat er in potentie restwarmtebronnen aanwezig zijn, dan moet in het participatieplan opgenomen worden hoe de eigenaren daarvan in het vervolgproces betrokken worden.

Wat is de strekking van dit voorstel?

- Inmiddels is de technische analyse gereed. In *het eerste beslispunt* wordt aan u gevraagd om kennis te nemen van deze technische analyse. (zie bijlage 1)
- Het bijgevoegde communicatie en participatieplan (zie bijlage 2) geeft een concrete uitvoering aan de participatietrede 'informeren'. Met het tweede beslispunt wordt gevraagd of u dit communicatie en participatieplan wilt vaststellen.

Argumenten

1.1 *In de op 9 juni 2020 vastgesteld startnotie is afgesproken dat er technische / lokale analyse wordt uitgevoerd.*

Adviesbureau RHDHV heeft deze analyses uitgevoerd. Hiervoor hebben zij gebruik gemaakt van gegevens uit de Vesta MAIS Startanalyse. en gegevens van geïdentificeerde warmtebronnen vanuit de RSW op (GIS-kaartlagen) en vullen, indien van belang voor de diepgang van de TVW, de data aan. We putten hierbij uit de volgende datasets: Bodemenergiekaarten Overijssel (opgesteld door RHDHV en IF Technology), Warmteatlas (voor de nieuwe restwarmtebronnen van uit de 2de Startanalyse) en evt. aanvullende door de gemeente aangeleverde gegevens. Zo ontstaat een lokaal beeld van de beschikbaarheid van aanwezige warmtebronnen. Daarnaast is er input gevraagd aan nutsbedrijven, woningbouwvereniging en gemeente over geplande en/of verwachte investeringen binnen de komen jaren.

1.2 *De technische / lokale analyse geeft per wijk inzicht in welke alternatieven voor aardgas het meest geschikt zijn.*

Uit de technische analyse is de WAT-kaart opgesteld, waarin de logische technische oplossingen per buurt (of cluster buurten) is weergegeven. Hierin is een vergelijking gemaakt tussen maatschappelijke kosten per buurt uit verschillende modellen (Vesta Mais, Ceqoia). Op basis van de uitkomsten uit de modelvergelijking en onze technische expertise is de concept WAT-kaart opgesteld waarin per buurt een voorstel voor de "most likely" technische oplossing en meest kansrijke alternatieven is weergegeven.

2.1 *In de startnotie is afgesproken dat er een Participatieplan wordt opgesteld*

In de Startnotitie TVW is afgesproken dat er in 2021 een participatieplan wordt opgesteld. Dit participatieplan heeft als doel om afspraken te maken over hoe inwoners van de gemeente Staphorst worden meegenomen in de Transitie Visie Warmte.

2.2 *Gesprekken met lokale stakeholders wijzen uit dat de participatietrede 'informeren' het meest passend is bij deze fase.*

In de gehouden Brainstormsessie over hoe participatie het beste kan worden ingevuld, kwam naar voren dat inwoners in dit stadium liever geïnformeerd willen worden en dat er (nog) weinig animo is om op een hogere niveau (participatietrede) deel te nemen. De participatietrede informeren houdt in dat inwoners geïnformeerd worden. Als zij vragen hebben, dan worden deze beantwoord. De keuze voor infomeren in dit stadium past ook het beste bij de uitkomsten van de WAT- en WANNEER-kaart. Op korte termijn zullen er geen grootschalige

projecten/werkzaamheden in het kader van de Warmtetransitie worden gestart. Dit Communicatie- en Participatieplan gaat onderdeel uitmaken van de totale communicatie over Energie en Klimaat.

Kanttekeningen

1.1 *Zijn onze keuzes over de warmte transitie, nu de technische analyse is uitgebracht, in beton gegoten?*

Nee. De technische analyse geeft een beeld weer van de huidige opties. De energietransitie is een dynamisch vakgebied, dus de kans is groot dat er in de toekomst nog opties bijkomen of afvallen. De analyse maakt in elk geval wel duidelijk dat:

- Er in Staphorst geen directe aanleiding is om wijken voor 2030 van het aardgas af te halen
- Collectieve oplossingen, zoals gebruik maken van warmtenetten, voor veel wijken niet haalbaar is
- We rekening moeten houden met de inzet van duurzame gassen zoals groen gas en waterstof
- We moeten investeren in zogenaamde geen-spijt maatregelen zoals isoleren, aanbrengen van zonnepanelen en gebruik maken van hybride warmtepompen
- In de wijk de Slagen de komende jaren waarschijnlijk veel cv ketels aan vervanging toe zijn. Het is logisch om bij dit natuurlijke vervangingsmoment actief te werken aan duurzamere oplossingen.

1.2 *Betekent de technische analyse dat we de komende jaren niets gaan doen?*

Integendeel. We willen volop inzetten op het nemen van geen-spijt maatregelen. Hiervoor ontvangt u later dit jaar een plan. Ook bevestigt de technische analyse het beeld dat het wenselijk is om aan de slag te gaan met de inzet op duurzame gassen - zoals u ook overeengekomen bent met netbeheer RENDO. Het betekent echter wel dat we komende jaren nergens de aardgaskraan zullen dichtdraaien. We denken dat deze strategie goed past bij Staphorst. Niet te hard van stapel lopen met dingen, maar wel inzetten op maatregelen die gewoon logisch zijn om te nemen.

1.3 *Onze stapsgewijze aanpak, waarbij we eerst inzetten op geen-spijt maatregelen, past in de strategie van het Rijk.*

De minister van BZK schrijft hier in haar kamerbrief over de stand van zaken van het klimaatakkoord gebouwde omgeving, het volgende over: "Na het Klimaatakkoord is het beeld ontstaan dat alle wijken in één keer aardgasvrij moeten worden. Dat hoeft niet altijd. De gebouwisolatie, de aanleg van de nieuwe infrastructuur door netbeheerders of warmtebedrijven en de omschakeling naar duurzame warmtebronnen hoeven niet op één en hetzelfde moment plaats te vinden. Ook een stapsgewijze aanpak richting aardgasvrij kan voor bepaalde wijken onderdeel uitmaken van de transitievisie warmte. Dit geldt vooral voor wijken waar wel een grote en gelijksoortige verduurzamingsopgave ligt, maar nog geen duurzame en betaalbare alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn. Daar kan worden gekozen voor een strategie gericht op collectieve aanpak van isolatie van nu nog slecht geïsoleerde woningen. Bij een dergelijke collectieve aanpak kan tot 2030 veel CO_2 worden bespaard. Door de collectiviteit en schaalgrootte in inkoop en ontzorging kunnen de kosten worden verlaagd en daarmee de betaalbaarheid worden vergroot. Uiteraard moet een dergelijke stapsgewijze aanpak wel spijtvrij zijn en passen in het eindbeeld van aardgasvrij richting 2050".

1.4 *Het ministerie van BZK werkt aan een strategie voor de collectieve aanpak van isolatie*
Tijdens de algemene politieke beschouwingen in 2020, is de motie Segers / Klaver aangenomen. Deze motie vraagt om een nationaal isolatieprogramma te ontwerpen, dat laagdrempelig en toegankelijk is. In haar kamerbrief over de stand van zaken van het klimaatakkoord gebouwde omgeving, geeft de minister van BZK aan dat zij hier graag invulling aan geeft.

2.1 *De warmtetransitie raakt ieder huishouden. Is alleen informeren dan niet een beetje 'mager'?*
Vanuit de brainstorm die voorafgaand aan het opstellen van dit plan heeft plaatsgevonden met belanghebbenden, is informeren als eerste optie naar voren gekomen. Maar vanuit het informeren willen we nog wel een stapje extra doen en de opgave concreet maken voor inwoners. Dit betekent dat we de opgave dichter naar de leefomgeving en belevingswereld van de inwoners willen brengen. Dit dient drie doelen. Ten eerste wordt de communicatie hierdoor aantrekkelijker en efficiënter. Ten tweede willen we de inwoners, door de opgave concreet te maken, ook inspireren. Ten slotte willen we door de opgave concreet te maken zorgen dat we een reëel perspectief bieden. We willen mensen duidelijk maken wat ze (nu) zelf kunnen doen. Een grote opgave als deze kan voelen als een ver-van-mijn-bed-show of inwoners moedeloos of onzeker maken. Dat willen we voorkomen door in onze communicatie aandacht te besteden aan concrete, soms kleine, dingen die mensen zelf kunnen doen. We gaan dus iets verder dan informeren.

2.2 *Hebben we iets te kiezen?*
Omdat vanuit de Wat- en wanneer kaart komt dat het niet logisch is om voor 2030 wijken resoluut van het aardgas af te halen, is het voor veel mensen nog "een ver van mijn bed show" en zal de animo om samen te beslissen of te handelen (trede 3 en 4) niet voor de hand liggend. Het gaat voor de inwoners van Staphorst in eerste instantie om het maken van slimme keuzes. Grotere keuzes zullen pas na 2030 gemaakt worden en daarom zijn de treden 3 en 4 nu nog niet aan de orde. Via het informeren geven we de inwoners ook de mogelijkheid tot het geven van hun mening en advies bijvoorbeeld via keukentafelgesprekken, workshops of interviews. Hierbij maken we al een opstap naar trede 2.

Keuze en effect
Als u instemt met dit voorstel, heeft dit het volgende effect:

- U neemt kennis van de technische analyse van de Transitie Visie Warmte. U bent op de hoogte van de opties met de laagste maatschappelijke kosten en het tijdspad dat wordt geschetst
- U stemt er mee aan dat we inwoners gaan informeren over de technische analyse. We zetten bewust niet in op een hogere trede van de participatieladder.
- U stelt het bijgevoegde Communicatie- en Participatieplan vast. Dit betekent dat u het eens bent met de communicatiestrategie die in dit plan is weergegeven.
- U stemt er mee dat het college uitvoering geeft aan het Communicatie- en Participatieplan

Beleid- en regelgeving

- Klimaatakkoord
- Startnotitie Transitie Visie Warmte

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
In de startnotitie voor de Transitie Visie Warmte is een budget vastgesteld. Het Communicatie- en Participatieplan wordt vanuit dit budget bekostigd.

Uitvoering
In de startnotitie voor de Transitie Visie Warmte is een budget vastgesteld. Het Communicatie- en Participatieplan wordt vanuit dit budget bekostigd.

Communicatie
Zie bijgevoegd Communicatie- en Participatieplan

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken
- Samenvatting technische analyse WAT- en WANNEERKAART
- Communicatie- en Participatieplan
- kamerbrief van ministerie over stand van zaken klimaatakkoord bebouwde omgeving

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

G.J. Kok MDR , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.